

Mesto Námestovo
Mestský úrad Cyrila a Metoda 329/6
029 01 Námestovo
Slovenská republika

Váš list číslo/zo dňa

Naše číslo

Vybavuje/linka

Dolný Kubín

RÚVZDK/OHŽPaZ/589/1743/2026 Mgr. Natália Jurčíková

05. 03. 2026

Vec

Svetový deň vody

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Dolnom Kubíne pripravuje dňa 23.03.2026 aktivity ku Svetovému dňu vody. V roku 2026 je na základe rozhodnutia Organizácie spojených národov hlavná téma „Kde tečie voda, tam rastie rovnosť“, pretože voda si vždy nájde cestu ku každému bez rozdielu.

Dávame vám na vedomie, že RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne poskytne všetkým záujemcom pri príležitosti Svetového dňa vody 2026 bezplatné orientačné laboratórne vyšetrenie vzoriek vody z individuálnych vodných zdrojov v ukazovateľoch dusičnany a dusitany ako aj odborné poradenstvo v dňa 23.03.2026 v čase od 8:00 – 12:00. Vzorok vody prineste v jednorazových vyčistených fľaškách, najlepšie z minerálky. Vybrané vzorky budú odoslané na rozšírenú analýzu do laboratória RÚVZ so sídlom v Žiline.

V prípade potreby kontaktujte RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne - Hygienu životného prostredia a zdravia na tel. číslo: 0915 468 180 alebo emailom: dk.hzp@uvzs.sk.

K dispozícii je aj online dotazník „Mám rád vodu“, prostredníctvom ktorého môžu spotrebitelia vyjadriť svoj názor na kvalitu pitnej vody z verejných vodovodov a individuálnych vodných zdrojov. Dotazník je dostupný na webovej stránke: <https://www.uvzs.sk/web/uvz/ako-vn%C3%ADmate-kvalitu-pitnej-vody-pribl%C3%AD%C5%BEEte-n%C3%A1m-svoje-postoje-v-dotazn%C3%ADku>

V prílohe posielame infografiku pre účely propagácie na obecnom úrade alebo obecnej nástenke.

RNDr., Mgr. Mária Varmusová, MPH
regionálny hygienik

Informatívna poznámka - tento dokument bol vytvorený elektronicky

Rozdeľovník k číslu

Obec Babín (OVM), Babín 50, 029 52 Babín

Rozdeľovník k číslu

Obec Beňadovo (OVM), Beňadovo 66, 029 63 Beňadovo

Rozdeľovník k číslu

Obec Bobrov (OVM), Námestie sv. Jakuba 173, 029 42 Bobrov

Rozdeľovník k číslu

Obec Breza, Breza 56, 029 53 Breza

Rozdeľovník k číslu

Obec Hruštín (OVM), Kultúrna 468, 029 52 Hruštín

Rozdeľovník k číslu

Obec Klin (OVM), Klin 199, 029 41 Klin

Rozdeľovník k číslu

Obec Krušetnica (OVM), Krušetnica 69, 029 54 Krušetnica

Rozdeľovník k číslu

Obec Lokca (OVM), Lokca 3, 029 51 Lokca

Rozdeľovník k číslu

Obec Lomná (OVM), Lomná 22, 029 54 Lomná

Rozdeľovník k číslu

Obec Mútne (OVM), Mútne 194, 029 63 Mútne

Rozdeľovník k číslu

Obec Novot' (OVM), Novot' 285, 029 55 Novot'

Rozdeľovník k číslu

Obec Oravská Jasenica (OVM), Oravská Jasenica 126, 029 64 Oravská Jasenica

Rozdeľovník k číslu

Obec Oravská Lesná (OVM), Oravská Lesná 291, 029 57 Oravská Lesná

Rozdeľovník k číslu

Obec Oravská Polhora (OVM), Oravská Polhora 454, 029 47 Oravská Polhora

Rozdeľovník k číslu

Obec Oravské Veselé, Oravské Veselé 374, 029 62 Oravské Veselé

Rozdeľovník k číslu

Obec Rabča (OVM), Rabčická 426, 029 44 Rabča

Rozdeľovník k číslu

Obec Rabčice (OVM), Rabčice 196, 029 45 Rabčice

Rozdeľovník k číslu

Obec Sihelné, Sihelné 217, 029 46 Sihelné

Rozdeľovník k číslu

Obec Ťapešovo, Ťapešovo 83, 029 51 Ťapešovo

Rozdeľovník k číslu

Obec Vasiľov (OVM), Vasiľov 99, 029 51 Vasiľov

Rozdeľovník k číslu

Obec Vavrečka (OVM), Vavrečka 203, 029 01 Vavrečka

Rozdeľovník k číslu

Obec Zákamenné (OVM), Námestie Jána Vojtaššáka 1002/12, 029 56 Zákamenné

Rozdeľovník k číslu

Obec Zubrohlava (OVM), Plátennícka 464, 029 43 Zubrohlava

Prečo sa v rámci svetových dní vody vyšetrujú práve dusičnany?

Dusičnany v nízkych koncentráciách nepredstavujú pre človeka zdravotné riziko. Ich nadmerné množstvo však môže mať na zdravie negatívny a v prípade malých detí až fatálny vplyv.

V tráviacom trakte sa vplyvom niektorých druhov baktérií dusičnany redukujú na toxickéjšie dusitany. Tie po vstúpení do krvi spôsobujú premenu krvných farbív hemoglobínu na methemoglobín a tým v krvnom obehu zníženie schopnosti prenášať kyslík.

Prejavom je zmodranie kože a pier, pri vážnejších stavoch to môže byť dusenie, poškodenie funkcií vnútorných orgánov, ochorenie, methemoglobínémia, obzvlášť nebezpečné u malých detí a dojčiat do 3 mesiacov.

V Slovensku bolo zaznamenaných niekoľko prípadov, kedy používanie vody (na pitie a na umývanie) z nevhodným obsahom dusičnanov a dusitanov v starších studni vodách viedlo k úmrtiu detí. Vyskytu methemoglobínémie vzniká vtedy, keď voda obsahuje dusičnany a dusitany v koncentracii nad 0,50 mg/l.

Karcinogénne účinky samotné dusičnany nemajú. Dlhodobé pitie pitnej vody a potraviny s vysokým obsahom dusičnanov a dusitanov však môže viesť k vzniku nitrozačvenia (ako napr. nitrozoaminy), ktoré sú pre človeka pravdepodobne karcinogénne. Tie sa môžu zvýšiť vďaka nádorom tráviaceho a dýchacieho traktu.

Príklad odberu vody na analýzu dusičnanov / dusitanov navyše je špeciálne vyškolený osôbny výberník (indikator), ktorý sa vkladá do vody a zafarbuje sa podľa obsahu dusičnanov a dusitanov.

Čo je potrebné vedieť

o DUSIČNANOCH

ÚRAD
VEREJNÉHO
ZDRAVŇOVANIA
SLOVENSKEJ
REPUBLIKY

Čo sú dusičnany?

Dusičnany ako aj dusitaný sú chemické zlúčeniny, ktoré sa nachádzajú všade okolo nás. Ako prirodzená zložka sa v rámci kolobehu dusíka v životnom prostredí bežne vyskytujú napríklad aj v potravinách a vo vode.

Ide o látky, ktoré sú vo významnej miere súčasťou hnojív a v poľnohospodárstve sa využívajú v rozsahu, ktorý nie je schopná pokryť ich ťažba z prírodného prostredia a preto sa vyrábajú aj umelo.

K základným vlastnostiam dusičnanov patrí ich dobrá rozpustnosť vo vode.

Najvyššia prípustná hodnota v pitnej vode pre dusičnany je 50 mg/l a pre dusitaný je 0,50 mg/l. Vodu s vyššími koncentraciami týchto látok je potrebné z používania na pitné účely a prípravu potravín vylúčiť.

Aké sú zdroje dusičnanov?

Vo všeobecnosti platí, že zvýšenou koncentráciou dusičnanov a dusitanov v životnom prostredí (najmä v pôde a vo vode) sú ohrozené oblasti s intenzívnou poľnohospodárskou činnosťou a územia, kde nie je vybudovaná kanalizácia a čistiarne odpadových vôd.

Prekročenie limitných hodnôt povolených vo vodách preto signalizuje nadmerné používanie hnojív, postrekov a úniky odpadových vôd zo žump, septikov a živočíšnych fariem.

Prečo sa v rámci svetových dní vody vyšetrujú práve dusičnany?

Dusičnany v nízkych koncentráciách nepredstavujú pre človeka zdravotné riziko. Ich nadmerné množstvo však môže mať na zdravie negatívny a v prípade malých detí až fatálny vplyv.

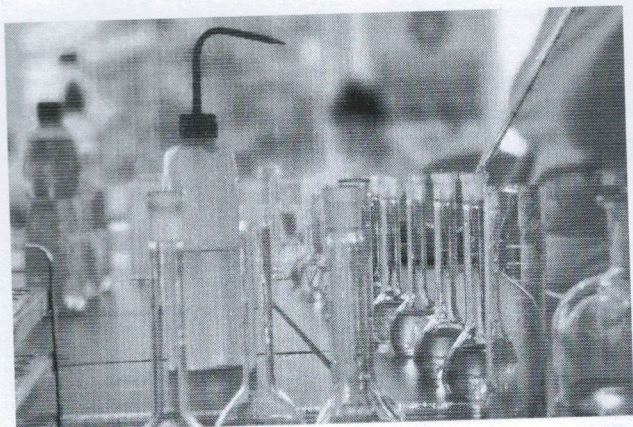
V tráviacom trakte sa vplyvom niektorých druhov baktérií dusičnany redukovávajú na toxickéjšie dusitaný. Tie po vstrebaní do krvi spôsobujú premenu krvného farbiva hemoglobínu na methemoglobín a tým v krvnom obehú zníženú schopnosť prenášať kyslík.

Prejavom je zmodranie kože a pier, pri vážnejších stavoch to môže byť dusenie, poškodenie funkcií mozgu až zlyhanie základných životných funkcií. Toto ochorenie, methemoglobínémia, ohrozuje najmä nedonosené deti a dojčatá do 3 mesiacov.

I na Slovensku bolo zaznamenaných v minulosti viacero prípadov, kedy používanie vody (na pitie a prípravu umelej výživy) s vysokým obsahom dusičnanov z vlastných studní viedlo k úmrtiu detí. Zvýšené riziko výskytu methemoglobínémie vzniká vtedy, ak je voda kontaminovaná aj mikrobiologicky.

Karcinogénne účinky samotné dusičnany nevykazujú. Dlhodobé prijímanie pitnej vody a potravy s vysokým obsahom dusitanov a dusičnanov však môže viesť v žalúdku k vzniku nitrozlučenín (ako napr. nitrozamíny), ktoré sú pre človeka pravdepodobne karcinogénne. Ide najmä o zvýšené riziko nádorov tráviaceho traktu a močových ciest.

Nakoľko **odber vody na analýzu dusičnanov / dusitanov nevyžaduje špeciálne zručnosti ani vybavenie (nádoby)**, môžu si vzorku vody zo studne odobrať a priniesť na vyšetrenie aj samotní občania (napr. v rámci Svetového dňa vody).

Aké sú výsledky analýz dusičnanov za posledné roky?

Z údajov, ktoré úrady verejného zdravotníctva za obdobie posledných 10 rokov evidujú, vyplýva, že **približne jedna tretina analyzovaných vzoriek vody z domových studní** hodnotených podľa požiadaviek na pitné účely obsahuje zvýšenú koncentráciu dusičnanov.

V rámci analýz boli zaznamenané aj vzorky vody s 10-násobným prekročením, pričom voda bola používaná v domácnostiach aj pre deti a na prípravu stravy pre dojčatá.

Ako riešiť situáciu so zvýšeným obsahom dusičnanov?

Dusičnany a dusitany nie je možné z vody odstrániť prevarením, ani bežnými mechanickými či uhlíkovými filtrami. Ich nadlimitné množstvá je možné odstrániť iba použitím vhodného zariadenia na cielenú úpravu vody.

V prípade, že spotrebiteľ nemá možnosť iného prístupu k pitnej vode a takéto zariadenie si chce nainštalovať, je potrebné okrem úvodných finančných nákladov zvážiť aj následné náklady na jeho pravidelnú údržbu, výmenu filtrov, resp. analýzy na preukázanie jeho účinnosti.

Potrebné si je tiež uvedomiť, že analýzy dusičnanov / dusitanov neposkytujú komplexný obraz o zdravotnej bezpečnosti pitnej vody, ale ide len o vyšetrenie 2 vybraných ukazovateľov.

Platí totiž, ak:

→ je vzorka vody v ukazovateľoch dusičnany / dusitany nevyhovujúca, pitná voda určite nie je vhodná na pitné účely, ale

→ ak je vzorka vody v ukazovateľoch dusičnany / dusitany vyhovujúca, pitná voda nemusí byť vyhovujúca v niektorom inom ukazovateli a je potrebné vykonať ďalšie analýzy.

Máte otázky týkajúce sa kvality vody?

V prípade, že máte akékoľvek pochybnosti v súvislosti s kvalitou vody z Vašej studne, odporúčame obrátiť sa na miestne príslušný regionálny úrad verejného zdravotníctva (zoznam úradov verejného zdravotníctva a ich kontakty nájdete uverejnené na www.uvzs.sk).

